

SOẠN BÀI CHIẾC LƯỢC NGÀ (NGUYỄN QUANG SÁNG)

Soạn bài Chiếc lược ngà của Đọc Tài Liệu biên soạn giúp bạn nắm vững kiến thức và trả lời tốt câu hỏi trang 202 đến 203 SGK Ngữ văn 9 tập 1

KIẾN THỨC CƠ BẢN

HƯỚNG DẪN SOẠN BÀI CHIẾC LƯỢC NGÀ

ĐỌC - HIỂU VĂN BẢN

LUYỆN TẬP

SOẠN BÀI CHIẾC LƯỢC NGÀ NGẮN NHẤT

TỔNG KẾT

Tài liệu **hướng dẫn soạn bài Chiếc lược ngà** được Đọc Tài Liệu biên soạn chi tiết sẽ giúp các bạn nắm vững các kiến thức quan trọng của bài học này và trả lời tốt các câu hỏi bài tập tại trang 202 đến 203 sách giáo khoa Ngữ văn 9 tập 1.

soạn bài

Chiếc lược ngà

Cùng tham khảo...

KIẾN THỨC CƠ BẢN

Tác giả

Nguyễn Quang Sáng sinh năm 1932, quê ở huyện Chợ Mới, tỉnh An Giang. Trong kháng chiến chống Pháp, ông tham gia bộ đội, hoạt động ở chiến trường Nam Bộ. Từ sau năm 1954, tập kết ra miền Bắc, Nguyễn Quang Sáng bắt đầu viết văn. Những năm chống Mỹ ông trở về Nam Bộ tham gia kháng chiến và tiếp tục sáng tác văn học.

Tác phẩm

Truyện Chiếc lược ngà được Nguyễn Quang Sáng viết năm 1966, tại chiến trường Nam Bộ trong thời kì cuộc kháng chiến chống Mỹ đang diễn ra quyết liệt. Điều đáng chú ý là truyện ngắn này viết trong hoàn cảnh chiến tranh ác liệt nhưng lại tập trung nói về tình người - cụ thể ở đây là tình cha con trong cảnh ngộ éo le của chiến tranh và tình đồng chí của những người cán bộ cách mạng.

Tình cha con được miêu tả thật cảm động ở cả hai phía: người cha cán bộ cách mạng và đứa con gái nhỏ. Đó không chỉ là một tình cảm muôn thuở, có tính nhân bản bền vững, mà còn được thể hiện trong hoàn cảnh ngặt nghèo, éo le của chiến tranh và trong cuộc sống nhiều gian khổ, hi sinh của người cán bộ cách mạng.

Vì thế, tình cảm ấy càng đáng trân trọng và đồng thời nó cũng cho thấy những nỗi đau mà chiến tranh gây ra cho cuộc sống bình thường của mọi người.

HƯỚNG DẪN SOẠN BÀI CHIẾC LƯỢC NGÀ

Gợi ý trả lời câu hỏi trang 202 và 203 sách giáo khoa:

ĐỌC - HIỂU VĂN BẢN

1 - Trang 202 SGK

Em hãy kể tóm tắt cốt truyện của đoạn trích. Tình huống nào đã bộc lộ sâu sắc và cảm động tình cha con của ông Sáu và bé Thu?

Trả lời

Câu chuyện xoay quanh chiếc lược ngà do tác giả ghi lại qua lời kể của một chiến sĩ cách mạng lớn tuổi. Trong những năm kháng chiến chống Pháp, ông Sáu thoát li đi kháng chiến lúc bé Thu, con gái ông chưa đầy một tuổi. Hòa bình lập lại, ông về thăm gia đình, con gái không nhận ra cha vì vết sẹo trên mặt làm ba em không giống người trong bức ảnh chụp mà em đã biết. Suốt ba ngày ở nhà, bé Thu tìm cách xa lánh, giận dỗi, nhất định không chịu gọi ông là ba. Mãi cho đến lúc ông Sáu lên đường, cô bé mới nhận cha và đeo chặt lấy ông...

Trong những năm tháng ở căn cứ xa nhà, ông Sáu nhớ thương con vô hạn, căm cui làm chiếc lược ngà voi cho bé Thu như lời hứa khi ra đi. Trước lúc hi sinh, ông chỉ kịp trao chiếc lược cho người bạn thay lời nhắn nhủ.

Tham khảo thêm các bài [Tóm tắt truyện ngắn Chiếc lược ngà hay nhất](#)

- Tình huống bộc lộ sâu sắc và cảm động tình cha con của ông Sáu và bé Thu
- + Cuộc gặp gỡ của hai cha con sau tám năm xa cách nhưng bé Thu không nhận ra cha mình và khi bé nhận ra và biểu lộ tình cảm thâm thiết thì ông Sáu lại phải ra đi.
- + Ở khu căn cứ, ông Sáu dồn hết tình cảm cho con vào việc làm chiếc lược ngà để tặng con, nhưng chưa kịp tặng thì ông đã hi sinh.

2 - Trang 202 SGK

Tìm hiểu và phân tích diễn biến tâm lí, hành động của bé Thu trong lần gặp cha cuối cùng, khi ông Sáu được về phép. Qua đó hãy nhận xét về tính cách của nhân vật bé Thu và nghệ thuật miêu tả tâm lí của tác giả.

Trả lời

Diễn biến tâm lí của bé Thu trong lần cuối gặp cha:

- Lúc đầu, vì không nhận ra cha mình, không thừa nhận ông Sáu là cha nên bé Thu lạnh nhạt, không chịu gọi "ba", khước từ sự chăm sóc của ông. Ông Sáu càng mừng vui, vỗ vập thì bé Thu càng ngờ vực, lảng tránh. Đó là phản ứng tâm lí tự nhiên bởi bé Thu không nhận ra ông Sáu là cha mình và kiêu hãnh về một người cha “khác” – người chụp ảnh chung với má mình.

- Khi nhận ra và tin ông Sáu là cha, tình cảm, thái độ của bé Thu đột ngột thay đổi: bé cất tiếng thét lên: “Ba...a...a...ba!”. “Vừa kêu vừa chạy xô tới, nhanh như một con sóc”, “Nó hôn ba nó cùng khắp. Nó hôn tóc, hôn cổ, hôn vai và hôn cả vết sẹo dài trên má của ba nó nữa”, “hai tay nó xiết chặt lấy cổ, chắc nó nghĩ hai tay không thể giữ được ba nó, nó giang cả hai chân rồi câu chặt lấy ba nó, và đôi vai của nó run run. Giờ phút chia tay, tình yêu, nỗi mong nhớ ba dồn nén bấy lâu và cả sự hối hận nữa đã được bé Thu thể hiện thật mạnh mẽ, nồng nhiệt.

Qua biểu hiện tâm lí và hành động của bé Thu đối với người cha, tác giả thể hiện rõ tính cách của bé: cứng cỏi đến mức ương ngạnh nhưng dứt khoát, rạch ròi, mạnh mẽ và sâu sắc. Tuy nhiên, bé Thu vẫn có nét hồn nhiên, ngây thơ của con trẻ.

Những bài văn mẫu nêu [cảm nhận về nhân vật bé Thu trong truyện Chiếc lược ngà](#) tuyển chọn

3 - Trang 202 SGK

Tình cảm sâu nặng và cao đẹp của ông Sáu đối với con đã được thể hiện qua những chi tiết, sự việc nào? Điều đó đã bộc lộ thêm nét đẹp gì trong tâm hồn của người cán bộ cách mạng ấy?

Trả lời

Lần đầu gặp con, tình cảm của người cha cứ nôn nao trong người ông. Không được con nhận mình là cha, ông Sáu càng đau khổ và thương con hơn, kiên nhẫn gọi tình cảm cha con, lúc nào cũng vỗ về con.

Lúc chia tay, tình cha con lên tới điểm đỉnh. Ông nhìn con với đôi mắt trĩu mến lẫn buồn rầu. Khi bé Thu gọi “ba”, ông quá xúc động không muốn con thấy mình khóc, anh Sáu một tay ôm con, một tay rút khăn lau nước mắt.

Ở đơn vị công tác, ông thương nhớ con vô vàn. Tình thương con dồn vào việc ông làm chiếc lược ngà thật thận trọng, tỉ mỉ và khổ công, gò lưng tần mẫn khắc từng nét trên sừng lược: “Yêu nhớ tặng Thu con của ba”. Trước lúc hi sinh, ông chỉ để lại kỉ vật đó cho đứa con yêu quý..

Tất cả những chi tiết trong từng đoạn truyện đã thể hiện tình cảm thương yêu con vô cùng sâu sắc của ông Sáu. Câu chuyện còn gợi cho ta nghĩ đến những tình cảm gia đình cao đẹp, thấm thía những nỗi mất mát, đau thương của những người cán bộ cách mạng đã hi sinh vì tổ quốc.

Xem thêm [Phân tích tình cảm của ông Sáu dành cho con](#)

4 - Trang 202 SGK

Truyện được kể theo lời trần thuật của nhân vật nào? Cách chọn vai kể như vậy có tác dụng gì trong việc xây dựng nhân vật và thể hiện nội dung tư tưởng của truyện?

Trả lời

Truyện được kể theo lời trần thuật của người bạn thân của ông Sáu. Cách chọn vai kể là người chứng kiến sự việc một cách khách quan, có tác dụng tăng thêm tính chân thực của câu chuyện khi bày tỏ nhận xét, sự đồng cảm của người khác đối với các nhân vật trong truyện. Đồng thời đó cũng là cách thể hiện tốt nội dung tư tưởng của truyện.

Cách chọn vai kể như vậy khiến cho câu chuyện trở nên đáng tin cậy, xác thực. Người kể lại hoàn toàn chủ động xen vào những suy nghĩ, ý kiến để dẫn dắt sự tiếp nhận của người đọc: Trong cuộc đời kháng chiến của tôi, tôi chứng kiến không biết bao nhiêu cuộc chia tay, nhưng chưa bao giờ tôi bị xúc động như lần ấy (...) cây lược ngà ấy chưa chải được mái tóc của con, nhưng nó như gỡ rối được phần nào tâm trạng của anh.

LUYỆN TẬP

1 - Trang 203 SGK

Thái độ và hành động của bé Thu đối với ba rất trái ngược trong những ngày đầu khi ông Sáu về thăm nhà và lúc ông sắp ra đi, nhưng vẫn nhất quán trong tính cách của nhân vật. Em hãy giải thích điều đó.

Trả lời

- Tuy hành động của bé Thu đối với ba rất trái ngược nhưng lại rất nhất quán, điểm nhất quán đó chính là tình yêu thương của bé Thu dành cho ba mình.
- Trong những ngày đầu, bé Thu kiên quyết không nhận ông Sáu, vùng vằng với ông bởi bé Thu thấy ông Sáu không giống với hình ảnh người ba lâu nay in hằn trong trí nhớ của bé từ tấm ảnh chụp chung với má → bé Thu luôn mong nhớ ba, ghi nhớ hình ảnh của ba trong trái tim.
- Khi ông Sáu sắp ra đi, bé Thu đã biết ông Sáu là ba mình, và biết sắp phải chia tay ba nên rất buồn, nhớ ba, không muốn cho ba đi, và bắt ba hứa sẽ mua cho mình chiếc lược => mong ba quay trở về, mong được gặp lại ba.

2 - Trang 203 SGK

Em hãy viết lại đoạn truyện kể về cuộc gặp gỡ cuối cùng của hai cha con ông Sáu theo lời hồi tưởng của một nhân vật khác (*ông Sáu hoặc bé Thu*).

Trả lời

Tôi qua nghe lời bà giảng giải tôi đã hiểu ra tất cả mọi chuyện. Thì ra người tôi vẫn ruồng bỏ mấy ngày nay chính là ba tôi. Chỉ tại chiến tranh mà tôi đã cứng đầu không nhận ra ba. Sáng cuối cùng ba tôi còn ở nhà, tôi theo ngoại về, lòng đầy day dứt, ân hận. Nhà tôi sáng hôm ấy rất đông họ hàng nội ngoại. Ba tôi bận tiếp khách, tôi đứng nép vào góc nhà, tựa cửa và nhìn mọi người đang vây quanh ba tôi. Tôi muốn chạy lại phía ba, gọi ba nhưng chỉ có thể đứng trân trân ở đấy. Đến lúc chia tay, sau khi bắt tay hết mọi người, ba tôi đưa mắt nhìn tôi đứng trong góc nhà. Ba nói khe khẽ "Thôi! Ba đi nghe con!". Tôi như vỡ òa, nỗi nhớ ba không thể kìm nén được nữa, thét lên "Ba...a...a...ba!". Tôi ôm cổ ba, vừa khóc vừa nói không muốn cho ba đi. Hai ba con ôm hôn nhau, tôi hôn cả vết sẹo dài bên má ba tôi. Ba tôi một tay ôm tôi, một tay rút khăn lau nước mắt, rồi hôn lên tóc tôi và bảo "Ba đi rồi ba về với con". Tôi vẫn không thể chấp nhận được sự thật rằng mình phải xa ba ngay lúc này, lỗi của tôi đã phung phí thời gian ở cạnh ba những ngày vừa rồi. Nhưng biết ba phải đi kháng chiến, chẳng đành nhưng tôi với ba cũng phải chia tay nhau. Trước khi ba đi, tôi méo mào bảo ông: "Ba về! Ba mua cho con một cây lược nghe ba" rồi từ từ tuột xuống khỏi tay ba. Đó là lần cuối cùng tôi còn được gặp ba mình.

TỔNG KẾT

Các kiến thức cần ghi nhớ trong bài học này:

- Bằng việc sáng tạo tình huống bất ngờ mà tự nhiên, hợp lí, đoạn trích truyện Chiếc lược ngà đã thể hiện thật cảm động tình cha con sâu nặng và cao đẹp trong cảnh ngộ éo le của chiến tranh.
- Truyện đã thành công trong việc miêu tả tâm lí và xây dựng tính cách nhân vật, đặc biệt là nhân vật bé Thu.

// Mong rằng nội dung của bài **hướng dẫn soạn văn 9 bài Chiếc lược ngà** này sẽ giúp các bạn ôn tập và nắm vững các kiến thức quan trọng của bài học. Chúc bạn luôn đạt được những kết quả cao trong học tập.